

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Cumhuriyet Savcısının Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararı ve Denetimi

Cengiz Topel ÇİFTÇİOĞLU

İstanbul Kültür Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kamu Hukuku Anabilim Dalı

Kamu Hukuku Programı

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nu, suç şüphesinin öğrenilmesiyle başlayan soruşturma evresinin, adeta tek hukukçusu olan Cumhuriyet savcısını, bu evrenin odağına yani merkezine almıştır. Bu nedenle öğretilerde, Cumhuriyet savcısı soruşturma evresinin imparatoru, süper gücü, koordinatörü ve sahibi olarak nitelendirilmiştir. Cumhuriyet savcısı, maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür. Soruşturma evresinin sonunda sonuç çıkarma görevi bulunan Cumhuriyet savcısının ivedilikle sonuç çıkarmaya yönelik bir değerlendirme yapması icap eder. Yapılan değerlendirme sonucunda, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar verir. Soruşturma evresi sonunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa; Cumhuriyet savcısı bir iddianame düzenler. Aksi takdirde, yani suç isnadını gerekçelendirebilecek maddi ve hukuki nedenler bulunmadığı takdirde, Cumhuriyet savcısı mecburilik ilkesi uyarınca kamu davası açamaz ve kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verir.

CMK m.171 ile kamu davasının açılması bakımından Cumhuriyet savcısına istisnai nitelikte takdir yetkisi tanınarak Türk Hukuku'na önemli bir yenilik getirilmiştir. Buna göre ilk olarak; cezayı kaldıran şahsi sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsi cezasızlık sebebinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı verebilir. Yine maddenin ikinci fıkrasında da, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kurumuna yer verilmiştir. Bu noktada önemli olan husus, kamu davasının açılmasının

ertelenebilmesi için suçun işlenmesiyle kamunun veya mağdurun uğradığı zararın şüpheli tarafından tazmin edilmesinin zorunlu olmasıdır. Bu düzenlemeyle, kovuşturma mecburiyeti ilkesinin istisnası olarak, maslahata uygunluk ilkesi uyarınca Cumhuriyet savcısına geniş takdir yetkisi verilmiştir.

CMK m.172/1 uyarınca da; Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hallerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Burada Cumhuriyet savcısının suç isnadını gerekçelendirebilecek maddi ve hukuki nedenlerin bulunmaması halinde mecburilik ilkesi uyarınca kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermek zorunda olduğu belirtilmiştir.

Cumhuriyet savcısı yapılan soruşturma sonucunda yeterli şüpheye ulaşamamış ya da kovuşturma olanağı bulunmuyor ise, kamu davası açmayıp kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verecektir. Bu karar adli-idari bir nitelik taşıdığından kesin hüküm oluşturmaz. Kamu davasını açma mecburiyeti ilkesinin koşullarının gerçekleşmiş olmasına karşın, Cumhuriyet savcısı kamu davasını açmayacak olur ise, bu durumda Cumhuriyet savcısının vermiş olduğu kovuşturmaya yer olmadığına dair karara karşı başvurulacak biri idari, diğeri yargısal olmak üzere iki çeşit denetim yolu bulunmaktadır. Ancak, Cumhuriyet savcısının CMK m.171/1 uyarınca takdir yetkisine dayanarak verdiği kovuşturmaya yer olmadığına dair karara karşı başvurulabilecek yargısal bir yol bulunmamaktadır. Bu karara karşı idari denetim yani başsavcının denetimi söz konusu olabilir.

Cumhuriyet savcısının kovuşturmaya yer olmadığına dair kararı ve denetiminin ele alındığı bu çalışmada; Cumhuriyet savcısının ceza muhakemesindeki yeri, Cumhuriyet savcısının kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verebileceği haller ile kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın denetimi ayrıntılı olarak izah edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet Savcısı, Kovuşturma Mecburiyeti İlkesi, Maslahata Uygunluk İlkesi, İdari Yoldan Denetim, Yargısal Yoldan Denetim

ABSTRACT

LLM THESIS

**Decision of the Public Prosecutor Regarding
No Necessity for Prosecution and Recourse Against It**

by Cengiz Topel CİFTÇİOĞLU

Istanbul Kültür University

Social Science Institute

Public Law Department

Public Law Program

Criminal Procedural Law No. 5271 (CPL) put the center of the prosecution phase starting from the doubt for a crime the public prosecutor who is the only lawyer involved in such phase. For this reason, the public prosecutor is described as the emperor, super force, coordinator or the owner of the prosecution phase. The public prosecutor has the duty, for searching material facts and for fair trial, to gather evidence for both against and for and to protect the rights of the suspect through forensic officers. The public prosecutor should immediately make an evaluation to reach a conclusion at the end of the prosecution phase as a duty. At the end of such phase, the public prosecutor decides whether or not to initiate a public case against the suspect. The public prosecutor prepares an indictment at the end the prosecution phase when the evidence gathered demonstrates a sufficient doubt for the crime. Otherwise, when there is no sufficient material evidence or legal grounds for indictment, the public prosecutor shall not initiate an indictment due to the principle of necessity and decide that there is no need for indictment.

Article 171 of the CPL provides an extraordinary privilege of discretion given to the public prosecutor and such privilege is novelty. Initially, the public prosecutor may decide that there is no need for indictment if there are conditions for effective compunction lifting as a personal reason the punishment or reasons for impunity. Then, the second paragraph of article 171 deals with the postponement of the public case. For the postponement, it is required that the suspect compensate the damages

regarding the crime of the public or the private person. With such regulation, the public prosecutor is given a wide discretion as an exception to the principle for necessity of public prosecution and in line with the principle of discretion.

The public prosecutor may decide that there is no need for indictment if the prosecutor, at the end of the prosecution phase, could not gather sufficient evidence for indictment or if there is no capability of initiating a public case, the prosecutor shall not prepare indictment. Where there are no legal or factual grounds for indictment, it is necessary, in accordance with the principle of necessity for public prosecution, for the public prosecutor to decide that there is no need for prosecution.

The public prosecutor decides that there is no need for indictment if the prosecutor cannot reach the necessary doubt or if there is incapability for prosecution. The decision of the prosecutor is not of a final judgment as it is of an administrative/judicial nature. There are both administrative and judicial remedies available against the decision for no need for indictment of the prosecutor if the conditions for the principle of the necessity for the public prosecution and if the public prosecutor does not prepare the indictment. However, there is no judicial recourse against the decision on no need for indictment of the public prosecutor given in accordance with the discretion provided in article 171(1) of the CPL. There could be administrative supervision, that is to say supervision by the chief prosecutor.

This study, dealing with the decision of the public prosecutor for no need of indictment, explains the place of the prosecutor in Criminal Procedural Law, circumstances where the prosecutor can give a decision for no need for indictment and the remedies available against such decision.

Key Words: Public Prosecutor, Principle of Necessity for Public Prosecution, Principle of Discretion, Administrative Supervision Principle, Judicial Recourse